

επιπλέοντα τρέφεται δὲ τρώγων χόρτον καὶ μικροὺς καρκίνους· δὲν ἔχει ὀδόντας ἀλλὰ τὰ οὖλα αὐτοῦ εἶναι σκληρὰ· ἐξ ἧ ἑπτὰ μικροὶ καρκίνοι εὐρέθησαν μόνον εἰς τὸν στόμαχόν του. Ἡ εἰκὼν παραστάς κατὰ τὰ τέσσαρα πέμπτα τὸ μέγεθος τοῦ περιέργου τούτου ἰχθύος, ὅστις ἀνερέθη εἰς τὸ κατὰστρωμα ὑπὸ ἐνὸς τῶν τροχῶν τοῦ ἀτμοπλοίου.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σχολείων.

— 0 —

Ἐάν πρέπει νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων ἐξετάσεων τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σχολείων εἰς ἃς παρευρέθημεν ἢ περὶ ὧν ἀνέγνωμεν ἐκθέσεις, δὲν δισταζόμεν νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι κατὰ τὸ λήξαν σχολιακὸν ἔτος καὶ διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ πολὺν συνεισέφερον ζῆλον εἰς τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως· αὕτη δὲ τοσούτω μᾶλλον φαίνεται διακριθεῖσα τῆς προλαβούσης, ὅσον κατεβλήθη μείζων φροντίς περὶ τὴν ἀγωγὴν οὐ μόνον τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἠθικὴν, ὅποιαν ἤξιον οἱ πατέρες ἡμῶν οἴτινες εἶπον τὸ σοφώτατον ἐκεῖνα· «Πᾶσά τε ἐπιστήμη χωρίζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀλλῆς ἀρετῆς, πονηρία οὐ σοφία φαίνεται.» Ἄς φροντίσωσι λοιπὸν καὶ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι νὰ ἀντιδείξωσιν ἀληθῶς ἐπιστήμονας τοὺς υἱοὺς καὶ μαθητὰς αὐτῶν, ὅ ἐστιν εὐμοιροῦντας παιδείας καὶ νοῦς καὶ στήθους, ἀναγκαίως μάλιστα εἰς τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ἄλλους δημοσίους ὑπρέτας, ὅπως μήτε αὐτοὶ κλέπτωσιν ἢ ἄλλως πως ἀδικῶσιν τὴν πατρίδα, μήτε πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπιτρέπωσι τοιαύτην κλοπὴν ἢ ἀδικίαν.

Ἐν Ἀθήναις, πρῶται ἐξετάσεις ἐγένοντο αἱ τοῦ Παρθενιαγωγείου καὶ τοῦ νηπιακοῦ σχολείου τῆς Κ. Χίλ. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς οὐδὲν λέγομεν, διότι, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος κτεδείξαμεν, σπανίως ἀπαντᾷ τις πρόνοιαν καὶ μέριμναν τοσούτω δραστηρίαν καὶ σύντονον ὡς τὴν καταβαλλημένην ὑπὸ τῆς διευθυνούσης Κ. Χίλ. Οἱ ἀνατιθέμενοι ἄρα εἰς τὰς φροντίδας αὐτῆς τὰ ἴδια τέκνα, ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι οὐ μόνον χρηστοθήσονται εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἀλλὰ καὶ σταθερὰ εἰς τὸ δόγμα ὃ παρέλαβον παρὰ τῶν ἰδίων γονέων. Ὅσον δὲ διὰ τὴν διδασκαλίαν ἔχομεν τὴν παροίθησιν ἐκ τῶν ὅσα εἶδομεν ὅτι ἐγένετο μεθοδικωτέρα ἢ ἄλλοτε, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέπερεν ἀξιολογωτέρους καρπούς· ἢ τῆς ἀγγλικῆς μάλιστα καὶ τῆς γαλλικῆς εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρως μνείας.

Μετὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας ἤρξαντο αἱ τῶν δημοσίων σχολείων τῆς πόλεως· ἀπέδειξαν δὲ καὶ αὐταὶ πολὺν τὸν ζῆλον καὶ πολὺν τὴν πρόσδοον. Ὁ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργὸς εἰσήγαγε κατὰ πρῶτον χάριν τῶν ἀριστευσάντων τὸ σύστημα τῆς ἐνθαυρύνσεως διὰ τῆς βραβεύσεως. Παρατηρήσαμεν δὲ ὅτι ἐκ τῶν ἀριστευσάντων οἱ πρωτεύσαντες καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν κατήγοντο

ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος· ὅπως προσποδακύνει, καθ' ὅσον γινώσκουμεν, ὅτι ἐκεῖ ἡ παιδεία—ἀγαπᾶται καὶ τιμᾶται πλέον ἢ παρ' ἡμῶν. Στερούμενοι ἐλευθερίας ζητοῦσι ν' ἀναπληρώσωσιν αὐτὴν διὰ τῆς μαθήσεως· θηραύοντες δὲ σοφίαν δὲ ἀποκτῶσιν ἐν γένει αὐτὴν ὡς ἐπάγγελμα φέρον εἰς ὑπουργίας καὶ πλοῦτον (τὸ νόσημα τοῦτο ἐπιπολάζει, φεῦ! εἰς τὴν ἐλευθερὰν Ἑλλάδα), ἀλλ' ὡς μέσον ἀνθρωπισμοῦ καὶ εὐσυνειδήτου ἐνεργείας τῶν πρὸς τὴν κοινωνίαν καθηκόντων. Οἴκτου ἀξιοὶ εἰσὶν οἱ λέγοντες, καὶ δυστυχῶς πλείστους ἤκούσαμεν λέγοντας, ὅτι ἐκπαιδεύουσι τὰ ἴδια τέκνα ὅπως διατρέξωσι στάδιον· ἀλλὰ πολὺ προτιμότερον ἦτο εἰ ἔλεγον ὅτι προετοιμάζουσιν αὐτὰ ὅπως πράξωσι τὰ καθήκοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὅπως «πάντα παιδεύματα καὶ μαθήματα συλλέγωσι, χρησιμωτέρους αὐτοὺς ἀπὸ τούτων παρασκευάζοντες τῇ πατρίδι.» Οἱ πατέρες ἡμῶν κατακτῆσαντες παρέδωκαν ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν· ἃς παραδώσωμεν καὶ ἡμεῖς τοῖς ἀπογόνους τὴν πεποίθησιν τῆς ἀκριβοῦς ἐκπαιδεύσεως τοῦ καθήκοντος.

Συγχρόνως ἐγένοντο καὶ αἱ ἐξετάσεις τῶν ἐκπαιδευτηρίων τοῦ Κ. Παπαδοπούλου, τοῦ Παρθενιαγωγείου τῆς Κ. Σουρμελῆ, τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τῶν ΚΚ. Βάρφα καὶ Σαυθοπούλου, τοῦ Ἀρχαίου Ὀρφανοτροφείου, τῆς φιλοκατασκευαστικῆς ἐταιρείας καὶ ἄλλων σχολείων. Ἐπειδὴ δὲ εἰς πινὰς ἐξ αὐτῶν ἢ μὴ εἰδοποιθέντες ἢ κωλυθέντες δὲν παρευρέθημεν, λέγομεν ὀλίγα περὶ ἐκείνων ὧν ὑπέρβαμεν μάρτυρες.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐβρίθην ἰκανὰ ἐν τῷ φυλακίῳ τῆς 15 Ἰουλίου.

Τῆς δὲ Κ. Σουρμελῆ τοῦ Παρθενιαγωγείου, εἰ καὶ ἄρτιούστατον, ἀπέδειξε πρόσδοον οὐ τὴν ταχέως· καὶ ἐὰν ἐξακολουθήσῃ διευθυνόμενον ὅπως σήμερον θέλει βεβαίως ἀποδείξει μείζονα.

Τὸ Ἀρχαίον Ὀρφανοτροφεῖον, καθὼς ἔχον σκοπὸν διὰ τὴν τῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἐπρεπεῖν ἴσως νὰ μὴ συναριθμηθῆ μετὰ τούτων. Ἐγένετο ἡμῶς καὶ ἐν αὐτῇ ἐξετάσει περὶ τὰ γράμματα συγχρόνως μετὰ τῶν περὶ ἄλλα βιωτὰ καὶ ἔργα ἐξετάσεων, τὰς ὁποίας ἰσχυράσασμεν τῶντι. Ἐὰν τὸ κατὰστῆμα τοῦτο ἐξακολουθήσῃ ἀπολαύων τῆς προστασίας τῆς Βασιλείας, τῆς βασιλικῆς συνδρομῆς τῶν δημογυνῶν, ἀμα δὲ καὶ τῆς ἐπιστάσεως ἐπιμελοῦς καὶ συντητικῆς διευθύνσεως, θέλει βεβαίως ἀναρτῆται τὴν κοινωνίαν, ἀποδείξῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς νέα, ἐργασίᾳ καὶ χρηστοθήσιν καὶ γνώσεις ὅρθης οἰκονομικῆς.

Περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν λοιπῶν μουστροφείων τοῦ Κράτους· δύο μόνον ἐστάλησαν ἡμῖν ἐκθέσεις, ἢ τοῦ Κ. Π. Ἀρκαίου τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σόφῳ ἐμπορικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, καὶ ἢ τοῦ Κ. Π. Ν. Βαλέττα διευθυντοῦ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ παιδαγωγείου. Ἐξ ἀμφοτέρων ἐκ τῶν ἐκθέσεων εἰς ἀμφοτέρω ἀριστεύσαντες ἀριθμὸς μαθητῶν ἐκ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι εἰδοποιήθη εὐδοκίμως πλείστοι καθήκοντα καὶ διδάσκαλοι. Γνωστὸν δὲ, ὅτι ἐν τοῖς δύο ταύτοις σχολείοις διατηρεῖται νῦν οὐ μόνον γράμματα διδασκόμενοι, ἀλλὰ καὶ θεοκρατικὴν καὶ ἠθικὴν ἀγωγὴν προσκτῶντες.

Πλὴν τῶν γενομένων βελτιώσεων κατὰ τὸ λήξαν σχολιακὸν ἔτος ἐν τῷ ἐμπορικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ αἰτίως ἐπέθεσαν τὴν πρόσδοον, ὃ Κ. Ἀντωνιάδης ὑπόσχεται νὰ ἐπιφέρει καὶ νῦν· ἀλλὰ οὐ τὰς ταχέως, ἀναθέτωμεν περὶ εἰπεῖν τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἠθικοῦ μέρους εἰς Ἑλβετον σταλθεσόμενον ἐπίταξος ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ φιλέλληνα Ἐυκάρδου, ὅστις θέλει συγχρόνως διδάσκει καὶ τὴν γαλλικὴν· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν πολλῶν καὶ ἀξιολογῶν ἡκούσαμεν μαρτυρίας ὑπὲρ τοῦ κατὰστῆματος τούτου.

Ἐκ δὲ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Κ. Βαλέττα, πλὴν τῆς προόδου, μνησθέντες καὶ τὴν δυσάρεστον, ὅτι μετὰ ὀκταετῆ διευθύνσιν ἀποχωρῶν μετὰδίδει εἰς ἄλλον διδάσκαλον τὴν εὐθύνην τοῦ παιδαγωγείου. Εἶδε καὶ οὗτος ν' ἀναδείξῃ ἕνα ζῆλον καὶ ὃ προκάτοχος!

Ἐνὶ λόγῳ ἐκ τῶν ἐκθέσεων ἃς ἀναγινώσκουμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς πολλὰ ἔχον λαμβάνομεν, εἰσάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ἡ φιλομάθεια διπλασιάζεται ὀσημίραι, καὶ ὃ περὶ τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας ζῆλος τῆς τε ἐξουσίας, τῶν ὄψεων καὶ τῶν ἰδιωτῶν αὐξάνει ἀδικητικῶς.